

Hvězdárna v Rokycanech
Voldušská 721
Rokycany
337 11

Telefon: 371722622

e-mail: hvezdarna@hvr.cz
www stránky: <http://hvr.cz>

Program

KVĚTEN 2010

Muzejní noc (na hvězdárně)

V rámci **Muzejní noci**, která se uskuteční v sobotu **29. 5. 2010** bude hvězdárna pro veřejnost otevřena od **17:00 do 23:00**. Hlavní program je plánován na čas mezi 20:30 až 21:15. Mezi jednotlivými organizacemi, podílejícími se na Muzejní noci bude jezdit městský autobus.

Pozorovací čtvrtky:

pozorování pro veřejnost. Za jasného nebe sledování zajímavých objektů na večerní obloze (večer krátce po západu Slunce planety Venuše, Mars a Saturn; ve druhé polovině měsíce dorůstající Měsíc). Při nepříznivém počasí možnost prohlídky výstavy fotografií.

Začátek programu každý čtvrtek ve 20 hodin.

Pozorování sluneční fotosféry:

Za jasného počasí pozorování dalekohledem. Za nepříznivých povětrnostních podmínek prohlídka hvězdárny a seznámení se s její historií a současností.

Program možno uskutečnit Po až Čt v čase od 8 do 12 hod.

Programy pro školy:

Dle zvláštní nabídky. Je možno si zajistit termíny pro závěr pololetí školní rok 2009/2010.

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Zvláštní nabídka:

Pro skupiny (10 návštěvníků a více) lze po dohodě zorganizovat večerní pozorování či besedy na dohodnutá témata i v jiných termínech než je výše uvedená otvírací doba Hvězdárny v Rokycanech pro veřejnost.

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Astronomický klub:

První pracovní čtvrtek v měsíci (tedy **6. května 2010**) se uskuteční na **Hvězdárně v Rokycanech** podvečerní setkání zájemců o astronomii s tematikou aktuálních informací o obloze nadcházejícího období. Účastníci budou mít možnost zeptat se na otázky z astronomie, které je zajímají, případně se pochlubit svými pozorovatelskými úspěchy atp.

Začátek od 19:00 hod.

Astronomický klub mladých astronomů:

Pravidelné schůzky ročníku 2009/2010 probíhají na **Hvězdárně v Rokycanech** dle zvláštního rozpisu (13. a 27. května 2010).

Začátek od 17:00 hod.

Vstupné: 15,- Kč

členové ČAS a skupiny Pegas zdarma

Zajímavosti na obloze

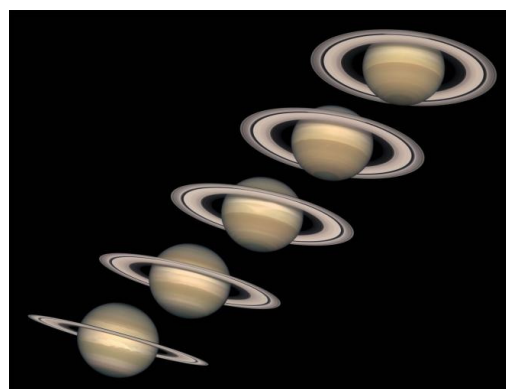
Květen 2010

Letošní jarní obloha patřila bezpochyby

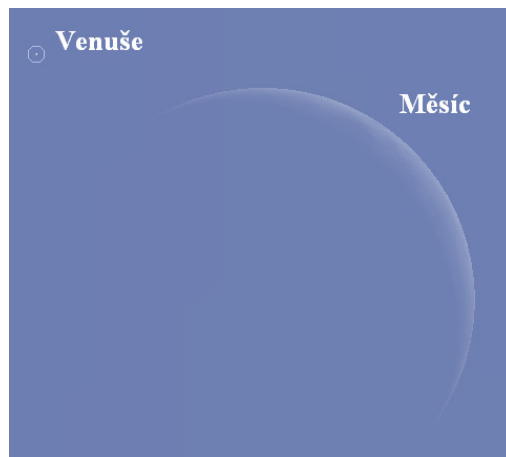
planetě **Mars**. Pro pozorování „rudé planety“ byly nejlepší podmínky na začátku roku, neboť 29. ledna 2010 došlo k jeho opozici se Sluncem. *Opozice je seskupení těles na jedné přímce s pozorovatelem uprostřed. U planet hovoříme o opozici, pokud je planeta vzhledem k pozorovateli na opačné straně než Slunce. V období přiléhajícím k opozici je planeta na obloze po celou noc a nastává tedy období její nejlepší pozorovatelnosti.* Ale nyní už se podmínky pro jeho sledování znatelně zhoršují. Stále je sice na večerní obloze, jeho vzdálenost od Země však nepřetržitě narůstá a to má přímý vliv i na zdánlivý průměr kotoučku planety na naší obloze. Jedinou výhodou je vysoká deklinace planety, která z Marsu i v květnu dělá vhodný objekt pro večerní pozorování. *Deklinace je oblouk mezi světovým rovníkem a hvězdou měřený po deklinační kružnici objektu ve stupních. (světový rovník 0°, severní světový pól 90°, jižní světový pól -90°).*

Jak se k horšímu mění pozorovací podmínky pro sledování Marsu, je na noční obloze stále zajímavější pohled na **Saturn**. Opozice se Sluncem nastala sice již 22. března 2010, kdy planeta vycházela společně se západem Slunce a zapadala ráno při jeho východu. V květnu Saturn, ozdobený pomalu se rozevírajícím prstencem, vychází již v časných odpoledních hodinách a vysoko na obloze jej zastihneme každou jasnou noc již při pokročilé fázi soumraku.

Ve výčtu květnových planet ovšem nelze vynechat ani nejjasnější z nich, která se nad obzorem objeví již velice krátce po západu Slunce nízko nad západním obzorem a velmi brzy zapadne. Přesto je bezkonkurenčně nejnápadnějším objektem jarních večerů. Řeč je samozřejmě o planetě Venuši, která již od konce letošní zimy plní funkci Večernice.

Vidět tuto planetu na soumrakovém, případně úsvitovém, nebi, není prakticky žádný problém. Ale již jste někdy Venuši objevili na denní obloze, tak jak je to někdy možné s Měsícem? Pokud ne, máte letos v květnu mimořádnou příležitost to zkusit. Dne 16. května 2010 kolem 11:15 SELČ dojde totiž ke konjunkci planety Venuše s mladým srpkem Měsíce (2,3 dne po novu). V době nejtěsnějšího přiblížení Venuši naleznete jen 25' od středu měsíčního disku, tedy asi 10' (což představuje zhruba třetinu průměru Měsíce) nad severním rohem jeho úzkého srpku. Situace bude vypadat přibližně tak, jak je naznačeno na připojeném obrázku. Dvojice těles se bude nacházet necelých 40° nad východo-jihovýchodním obzorem a přibližně 30° východně od Slunce. Ani se zmíněnou pomocí Měsíce to ovšem nebude snadné pozorování. Mladý Měsíc se na jasném denním nebi bude hledat téměř stejně obtížně jako jasný bod planety Venuše.

Jasně jarní noci jsou velice vhodné i pro sledování hvězdného nebe. Na večerní jihozápadní obloze, krátce po pozdním soumraku (odsunutém do pozdních hodin posunem času), nalezneme už pouze tři jasné stálice (viz mapka na následující stránce) severnější části typické zimní oblohy. Její nejjasnější hvězdy vytvářejí na nebi tzv. „zimní mnohoúhelník“, z něhož bude vykukovat už pouze dvojice Blíženců – Castor a Pollux a jasný Procyon v souhvězdí Malého psa. Pokud si ovšem počkáte na pokročilejší soumrak a podíváte se na jih až jihovýchod, dostanete příležitost seznámit se s jarní oblohou, které vévodí trojice souhvězdí Lev, Panna a Pastýř s jasnými hvězdami Regulus, Spica a Arcturus, které společně tvoří tzv. jarní trojúhelník.

Mapa hvězdné oblohy
 15. května 2010
 ve 22:00
 SELČ

Fáze Měsíce
 v květnu 2010

